

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia*2 sierpnie*..... 2013 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia,
wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych
społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych**

Na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. Nr 228, poz. 1490 oraz z 2012 r. poz. 982) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 4 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne;”;

2) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. 1. Dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego opracowuje się indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, uwzględniający zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego oraz dostosowany do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, zwany dalej „programem”.

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 248, poz. 1480).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941 i 979 oraz z 2013 r. poz. 87 i 827.

2. Program określa:

- 1) zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, o którym mowa w przepisach w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych, w szczególności przez zastosowanie odpowiednich metod i form pracy z uczniem;
- 2) zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, w tym w przypadku:
 - a) ucznia niepełnosprawnego – działania o charakterze rewalidacyjnym,
 - b) ucznia niedostosowanego społecznie - działania o charakterze resocjalizacyjnym,
 - c) ucznia zagrożonego niedostosowaniem społecznym – działania o charakterze socjoterapeutycznym;
- 3) formy i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane, zgodnie z przepisami, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 3;
- 4) działania wspierające rodziców ucznia oraz, w zależności od potrzeb, zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży;
- 5) zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 4, a w przypadku ucznia gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej – także działania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego i sposób realizacji tych działań;
- 6) zakres współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami ucznia w realizacji zadań, o których mowa w § 4 ust. 1.

3. Program opracowuje zespół, który tworzą nauczyciele i specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem, zwany dalej „zespołem”.

4. Zespół opracowuje program po dokonaniu wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, we współpracy, w zależności od potrzeb, z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną.

5. Program opracowuje się na okres, na jaki zostało wydane orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, nie dłuższy jednak niż etap edukacyjny. Program opracowuje się w terminie:

- 1) 30 dni od dnia złożenia w przedszkolu lub szkole orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub
- 2) 30 dni przed upływem okresu, na jaki został opracowany poprzedni program.

6. Pracę zespołu koordynuje wychowawca klasy, do której uczęszcza uczeń, lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora przedszkola lub szkoły.

7. Spotkania zespołu odbywają się w miarę potrzeb.

8. W spotkaniach zespołu mogą także uczestniczyć:

- 1) na wniosek dyrektora przedszkola lub szkoły – przedstawiciel poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej;
- 2) na wniosek lub za zgodą rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia – inne osoby, w szczególności lekarz, psycholog, pedagog, logopeda lub inny specjalista.

9. Zespół, nie rzadziej niż raz w roku szkolnym, dokonuje okresowej wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, uwzględniając ocenę efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniowi, zgodnie z przepisami wymienionymi w § 4 ust. 1 pkt 3, oraz, w miarę potrzeb, dokonuje modyfikacji programu. Oceny poziomu funkcjonowania ucznia i modyfikacji programu dokonuje się, w zależności od potrzeb, we współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną.

10. Rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń mogą uczestniczyć w opracowaniu i modyfikacji programu oraz dokonywaniu oceny, o której mowa w ust. 9.

11. Rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń otrzymują, na ich wniosek, kopię programu.”.

§ 2. 1. Indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne opracowane przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia są realizowane do końca okresu, na jaki zostały opracowane.

2. Zespoły, o których mowa w § 5 ust. 3 rozporządzenia wymienionego w § 1 niniejszego rozporządzenia, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, dokonają

wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia i dostosują indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne do wymogów określonych w § 5 rozporządzenia wymienionego w § 1 niniejszego rozporządzenia, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, w terminie do dnia 30 września 2013 r.

§ 3. Jeżeli orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego złożono w przedszkolu lub szkole, o których mowa w § 1 rozporządzenia wymienionego w § 1 niniejszego rozporządzenia, przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny opracowuje się dla ucznia w terminie do dnia 30 września 2013 r.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

w/z

SEKRETARZ STANU

Tadeusz Sławacki

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. Nr 228, poz. 1490, z późn. zm.) wykonuje upoważnienie zawarte w art. 71b ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). Zgodnie z upoważnieniem ustawowym, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, warunki organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie, w tym warunki przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów oraz ich formy, w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych oraz przedszkolach i szkołach lub oddziałach integracyjnych, uwzględniając w szczególności konieczność dostosowania programów nauczania oraz metod pracy do koncepcji programowej i organizacyjnej kształcenia w formach integracyjnych, a także zatrudnienie specjalistów dla jej realizacji.

Nowelizacja ww. rozporządzenia wynika z potrzeby doprecyzowania przepisów dotyczących indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, opracowywanego dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Ponadto, nowelizacja rozporządzenia wiąże się ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 532), dotyczącymi sposobu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz dokumentowania tych działań. Zmiany zawarte w nowelizacji rozporządzenia wychodzą również naprzeciw oczekiwaniom społecznym, w szczególności oczekiwaniom rodziców uczniów niepełnosprawnych oraz dyrektorów i nauczycieli szkół.

1. W stosunku do obecnie obowiązującego rozporządzenia, niniejsza nowelizacja rozporządzenia przewiduje następujące zmiany:

1) § 1 pkt 1 - doprecyzowanie obowiązków przedszkoli, szkół i oddziałów ogólnodostępnych lub integracyjnych - zajęcia socjoterapeutyczne dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym (zmiana § 4 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia)

W § 1 pkt 1 niniejszego rozporządzenia dokonuje się zmiany przepisu § 4 ust. 1 pkt 4 polegającej na doprecyzowaniu obowiązków przedszkoli, szkół i oddziałów ogólnodostępnych lub integracyjnych, w zakresie zapewnienia realizacji zajęć odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym. W dotychczasowym § 4 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia wprost wskazywano na konieczność zapewnienia realizacji zajęć rewalidacyjnych oraz resocjalizacyjnych, organizowanych odpowiednio dla uczniów niepełnosprawnych (zajęcia rewalidacyjne) oraz uczniów niedostosowanych społecznie (zajęcia resocjalizacyjne). W niniejszym rozporządzeniu wymieniono również zajęcia socjoterapeutyczne, ponieważ są to podstawowe zajęcia organizowane dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z uwagi na charakter występujących u tych uczniów dysfunkcji.

2) § 1 pkt 2 - indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (zmiana § 5 rozporządzenia)

W § 1 pkt 2 niniejszego rozporządzenia dokonuje się zmiany przepisów § 5 dotyczących indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego. Zmiana ta wynika z potrzeby doprecyzowania poszczególnych elementów, które powinien zawierać ten program. Dookreślono zatem kwestie dotyczące dostosowywania wymagań edukacyjnych (wynikających z realizowanego przez nauczyciela programu nauczania) do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia. Obowiązek dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia wynika z przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.). W niniejszym rozporządzeniu doprecyzowuje się, że w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym określa się zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w szczególności przez zastosowanie odpowiednich metod i form pracy z uczniem (§ 5 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia).

Ponadto, w niniejszym rozporządzeniu utrzymano konieczność określenia w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym działań wspierających rodziców ucznia (§ 5 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia).

Konieczność określenia w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym sposobów udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej została negatywnie zweryfikowana w praktyce. Dlatego też zrezygnowano z obowiązku określania w tym programie sposobów udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, gdyż o doborze sposobu udzielania konkretnemu uczniowi pomocy na bieżąco decyduje nauczyciel czy specjalista udzielający tej pomocy (kwestia ta nie powinna być ustalana w ramach programu). Opisywanie sposobów udzielania uczniowi pomocy w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym ogranicza nauczyciela czy specjalistę w doborze odpowiednich sposobów.

Pozostawiono natomiast wymóg wskazania form, okresu oraz wymiaru godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane (§ 5 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia).

W niniejszym rozporządzeniu przewiduje się również zmianę, zgodnie z którą określenie w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym zakresu współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, uzależnione jest od stwierdzenia potrzeb w tym zakresie (§ 5 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia). Jednocześnie jednostki organizacyjne, z którymi przedszkole lub szkoła ma współdziałać (jeżeli zaistnieje taka potrzeba), rozszerzono o takie jednostki systemu oświaty, jak specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii. Powyższe rozwiązanie jest spójne z § 21 i § 26 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 109, poz. 631), które wskazują na zadania wymienionych placówek w zakresie współpracy ze szkołami ogólnodostępnymi w zakresie diagnozowania i rozwiązywania problemów dydaktyczno-wychowawczych odpowiednio uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym, uczęszczających do tych szkół. Przyjęte regulacje przyczynią się do podniesienia jakości wsparcia udzielanego uczniom posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w szkołach ogólnodostępnych

poprzez wykorzystanie potencjału specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodków socjoterapii.

Wśród zajęć realizowanych z uczniami, dla których opracowuje się indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, analogicznie do zmian wprowadzonych w § 4 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia, wymienia się również zajęcia socjoterapeutyczne, które są podstawowymi zajęciami organizowanymi dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z uwagi na charakter występujących u tych uczniów dysfunkcji (§ 5 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia).

Ponadto, w celu zwiększania roli rodziców w dostosowywaniu organizacji kształcenia do potrzeb uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, w § 5 wskazano, że zakres współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami uczniów, określany w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym, będzie dotyczył wszystkich zadań określonych w § 4 ust. 1 rozporządzenia (§ 5 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia). W indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym będzie zatem określany zakres współpracy z rodzicami uczniów, nie tylko jak obecnie związany z realizacją zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego oraz przygotowaniem uczniów do samodzielności w życiu dorosłym, ale również związany z zapewnianiem odpowiednich ze względu na potrzeby uczniów warunków do nauki, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, realizacją zajęć specjalistycznych, o których mowa w przepisach w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, oraz innych zajęć odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęć rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych oraz socjoterapeutycznych. W realizacji ww. zadań przez przedszkole lub szkołę niezwykle pomocne są bowiem informacje rodziców ucznia dotyczące jego potrzeb w tym zakresie. Współpraca z rodzicami także w tych obszarach pozwoli na pełniejszą realizację potrzeb dziecka w środowisku edukacyjnym.

W rozporządzeniu wskazano również, że indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny opracowuje zespół złożony z nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem. Zgodnie z dotychczasowymi przepisami, program ten opracowywał zespół nauczycieli i specjalistów działający na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1487). W związku z wejściem w życie nowego rozporządzenia Ministra

Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 532), w którym nie nakłada się już na dyrektora przedszkola, szkoły i placówki obowiązku tworzenia dla każdego ucznia wymagającego objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną zespołu składającego się z nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem (do którego zadań należało planowanie i koordynowanie udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej), konieczne stało się uregulowanie w niniejszym rozporządzeniu kwestii związanych z opracowaniem indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, tak aby nadal zadanie to realizowane było przez zespół nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem (§ 5 ust. 3 rozporządzenia).

Wprowadzane regulacje, analogicznie do rozwiązań zawartych w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, wskazują zatem na konieczność zespołowej pracy nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, w zależności od potrzeb, także we współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, nad opracowaniem indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego oraz dokonaniem wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (§ 5 ust. 4 rozporządzenia). Zespół tworzą, tak jak dotychczas, nauczyciele i specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem, którzy na co dzień współpracują ze sobą w zakresie związanym z edukacją i terapią uczniów. Zespół ten, w zależności od potrzeb, będzie również współpracował przy opracowywaniu indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego z poradnią psychologiczno-pedagogiczną. Jednocześnie, rodzice ucznia lub pełnoletni uczeń będą mogli wziąć udział w opracowaniu i modyfikacji indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego oraz dokonaniu oceny poziomu funkcjonowania ucznia (§ 5 ust. 10 rozporządzenia). Rozwiązanie dotyczące udziału rodziców ucznia w opracowaniu i modyfikacji indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego jest analogiczne do tego, które zawarte było w poprzednio obowiązującym rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Ponadto, w stosunku do dotychczasowych regulacji, zgodnie z postulatami zgłaszanymi przez

dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych, dodano możliwość udziału w opracowaniu i modyfikowaniu indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego oraz dokonaniu wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia - także pełnoletniego ucznia. Wskazano również na możliwość otrzymania przez rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia (na ich wniosek) kopii indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego (§ 5 ust. 11 rozporządzenia). Obecnie zdarzają się sytuacje, w których przedszkola i szkoły odmawiają rodzicom albo pełnoletnim uczniom dostępu do tego programu.

2. § 2 – przepis przejściowy

W § 2 niniejszego rozporządzenia zawarto przepis przejściowy, zgodnie z którym indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne opracowane dla uczniów na podstawie dotychczasowych przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych, będą realizowane do końca okresu, na jaki zostały opracowane. Jednocześnie zobowiązano zespoły nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniami do dostosowania tych programów do wymogów określonych w niniejszym rozporządzeniu, na podstawie wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia. Dostosowanie to musi nastąpić do dnia 30 września 2013 r.

3. § 3 – przepis przejściowy

W § 3 niniejszego rozporządzenia zawarto przepis przejściowy, zgodnie z którym do dnia 30 września 2013 r. zespoły nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniami zostały zobowiązane do opracowania indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego dla ucznia, w przypadku, gdy orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zostało złożone w przedszkolu lub szkole, a indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny nie został opracowany.

4. § 4 – przepis o wejściu w życie rozporządzenia

W § 4 przewiduje się, że rozporządzenie wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Skrócony termin wejścia w życie rozporządzenia jest konieczny, ze względu na jak najszybsze umożliwienie dyrektorom przedszkoli i szkół przygotowanie organizacji nauczania, wychowania i opieki dla uczniów na rok szkolny 2013/2014 oraz ze względu na konieczność zapewnienia spójności przepisów niniejszego rozporządzenia z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad

udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. Ponadto, zasady demokratycznego państwa prawa nie stoją na przeszkodzie, aby niniejsze rozporządzenie weszło w życie w skróconym terminie.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej (www.men.gov.pl) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem rozporządzenia.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

Rozporządzenie będzie oddziaływać na uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, ich rodziców oraz przedszkola i szkoły ogólnodostępne, z oddziałami integracyjnymi i integracyjne, obowiązane do prowadzenia kształcenia ww. uczniów.

Z danych pochodzących z Systemu Informacji Oświatowej, według stanu na dzień 30 września 2012 r., wynika, że łącznie do 17 479 publicznych przedszkoli, szkół i oddziałów ogólnodostępnych i integracyjnych uczęszcza 73 400 dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia został przekazany w ramach konsultacji społecznych następującym związkom zawodowym i partnerom społecznym:

1. Chrześcijańskiemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność” im. ks. Jerzego Popiełuszki”;
2. Federacji Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”;
3. Federacji Związków Pracodawców Zakładów Opieki Zdrowotnej;
4. Federacji Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej;
5. Forum Związków Zawodowych;
6. Komisji Krajowej Federacji Regionów i Komisji Zakładowych „Solidarność 80”;
7. Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
8. Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”;
9. Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”;
10. Krajowemu Sekretariatowi Pracowników Oświaty NSZZ „Solidarność 80”;
11. Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność”;
12. Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
13. Sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
14. Sekcji Oświaty KNSZZ „Solidarność 80”;
15. Sekretariatowi Ochrony Zdrowia NSZZ „Solidarność”;
16. Komisji Krajowej Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”;
17. Wolnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność – Oświata”;
18. Zarządowi Głównemu Związku Nauczycielstwa Polskiego;
19. Związkowi Zawodowemu Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”;
20. Związkowi Zawodowemu „Rada Poradnictwa”;
21. Aliansowi Ewangelicznemu RP;
22. Forum Rodziców przy Ministrze Edukacji Narodowej;
23. Fundacji Synapsis;
24. Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
25. Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich;
26. Konfederacji Stowarzyszeń Nauczycielskich;
27. Krajowemu Forum Oświaty Niepublicznej;
28. Krajowemu Porozumieniu Rodziców i Rad Rodziców;
29. Krajowemu Funduszowi na Rzecz Dzieci;
30. Ogólnopolskiemu Forum Rodziców Społecznego Towarzystwa Oświatowego;
31. Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Kadry Kierowniczej Oświaty;

32. Polskiej Radzie Ekumenicznej;
33. Polskiej Radzie Organizacji Młodzieżowych;
34. Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym;
35. Zarządowi Głównemu Polskiego Związku Głuchych;
36. Polskiemu Związkowi Logopedów;
37. Polskiemu Towarzystwu Dysleksji;
38. Polskiemu Towarzystwu Logopedycznemu;
39. Zarządowi Głównemu Polskiego Związku Niewidomych;
40. Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
41. Radzie Szkół Katolickich;
42. Sekretariatowi Konferencji Episkopatu Polski;
43. Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu;
44. Stowarzyszeniu Centrum Wolontariatu;
45. Stowarzyszeniu Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej;
46. Unii Metropolii Polskich;
47. Unii Miasteczek Polskich;
48. Związkowi Gmin Wiejskich RP;
49. Związkowi Miast Polskich;
50. Związkowi Powiatów Polskich;
51. Związkowi Województw RP.

Projekt rozporządzenia został przekazany również Rzecznikowi Praw Obywatelskich, Rzecznikowi Praw Dziecka, Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych oraz Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, która po pozytywnym zaopiniowaniu w dniu 12 marca 2013 r. przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, na posiedzeniu w dniu 20 marca 2013 r. uznała projekt za uzgodniony.

W wyniku konsultacji społecznych uwagi do projektu z dnia 20 lutego 2013 r. zgłosili:

- 1) Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego,
- 3) Polski Związek Niewidomych,
- 4) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- 5) Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich,
- 6) Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym,

- 7) Porozumienie Autyzm-Polska i Fundacja Synapsis,
- 8) Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci,
- 9) Fundacja Prodeste,
- 10) Pani Małgorzata Duda.

Ad. 1

Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej (ZWRP) zwrócił uwagę, iż indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne powinny mieć wskazania i odnosić się również do możliwości uzyskiwania przez ucznia takiego wykształcenia oraz zdobycia w późniejszym okresie takich kwalifikacji, aby w przyszłości wychowanek miał łatwiejszy start w zdobyciu zatrudnienia oraz w szeroko rozumianej aktywności zawodowej i społecznej. Uwaga została uwzględniona poprzez uzupełnienie § 5 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia, regulującego indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o obowiązek dookreślenia w tym programie działań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz sposobu realizacji tych działań - w przypadku ucznia gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej.

ZWRP wskazał, że w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, należałoby w programach nauczania uwzględnić również działania związane z przygotowaniem wszystkich uczniów i ich rodziców (uwrażliwienie środowiska) do obecności wśród nich kolegów z niepełnosprawnością i to nie tylko w trakcie ich wspólnego procesu edukacji, ale również w czasie spotkań/zajęć pozaszkolnych. Uwaga nie została uwzględniona. Treści dotyczące niepełnosprawności są uwzględnione w programach nauczania dopuszczonych do użytku w szkole przez dyrektora szkoły. Obowiązek uwzględnienia zagadnień dot. niepełnosprawności w programach nauczania wynika z podstawy programowej kształcenia ogólnego określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977). Za uwzględnienie w programie nauczania treści zgodnych z podstawą programową kształcenia ogólnego odpowiedzialny jest natomiast dyrektor szkoły (art. 22a ust. 2b ustawy o systemie oświaty). Podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół wskazuje na treści nauczania dotyczące praw osób niepełnosprawnych na każdym etapie edukacyjnym, w tym na zagadnienia dotyczące osób niepełnosprawnych w aspekcie społecznym, prawnym, obywatelskim, etycznym oraz ekonomicznym. Podstawa programowa kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół podkreśla m.in. znaczenie rozwoju społecznego uczniów,

a co za tym idzie kształtowanie postaw odpowiedzialności, poczucia własnej wartości, szacunku dla innych ludzi oraz gotowości do podejmowania inicjatyw i innych postaw istotnie ważnych dla poszanowania praw osób niepełnosprawnych.

Ad. 2

Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego (ZNP) pozytywnie ocenił zmianę dotyczącą rozszerzenia katalogu zajęć o zajęcia socjoterapeutyczne oraz dookreślenie form udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

ZNP zgłosił uwagę ogólną do projektu rozporządzenia, w której przedstawił obawy związane ze zwiększeniem zadań wykonywanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Obawy te uzasadnił ograniczeniem zatrudnienia specjalistów w poradniach, innymi zadaniami wykonywanymi przez poradnie oraz bardzo długimi terminami konsultacji. Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ nie dotyczy projektowanego rozporządzenia. Opisane zadania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych nie są nowymi zadaniami, obowiązek ich realizacji wynika z przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. poz. 199), zgodnie z którym zadaniem poradni jest m.in.: diagnozowanie dzieci i młodzieży, udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkoli lub szkoły, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych.

Ad. 3

Polski Związek Niewidomych (PZN) zwrócił uwagę, że brak jest wskazania w projektowanym rozporządzeniu osoby odpowiedzialnej oraz osoby koordynującej pracę zespołu, który tworzą nauczyciele i specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem. PZN zaproponował również, aby w projektowanym rozporządzeniu rodzice i pełnoletni uczniowie mieli zagwarantowane prawo do uzyskania kopii wszelkich dokumentów związanych z realizacją programu, oceny jego efektywności i wykonania. Uwaga została uwzględniona poprzez wprowadzenie regulacji związanych z doprecyzowaniem przepisów dotyczących pracy zespołu (§ 5 ust. 3-9 rozporządzenia). Program opracowuje zespół, który tworzą nauczyciele i specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem we współpracy, w zależności od potrzeb, z poradnią psychologiczno-pedagogiczną. Pracę zespołu koordynuje wychowawca klasy, do której uczęszcza uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego,

lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora przedszkola lub szkoły. W spotkaniach zespołu mogą także uczestniczyć:

- na wniosek dyrektora przedszkola lub szkoły - przedstawiciel poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej;
- na wniosek lub za zgodą rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia – inne osoby, w szczególności lekarz, psycholog, pedagog, logopeda lub inny specjalista.

PZN zaproponował uzupełnienie katalogu instytucji wspierających rodziców o szkoły specjalne, które mogłyby uzyskać status centrów konsultacyjnych, doradztwa, szkolenia i pomocy nauczycielom pracującym z dzieckiem niepełnosprawnym z konkretną niepełnosprawnością - § 5 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia. Uwaga została uwzględniona poprzez uzupełnienie brzmienia przepisu o: „*specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii*”. Powyższa regulacja jest spójna z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 109, poz. 631). Zgodnie bowiem z przepisami § 21 ww. rozporządzenia, młodzieżowy ośrodek wychowawczy i młodzieżowy ośrodek socjoterapii współpracują ze szkołami ogólnodostępnymi w zakresie diagnozowania i rozwiązywania problemów dydaktyczno-wychowawczych uczniów niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym uczęszczających do tych szkół. Natomiast przepisy § 26 ww. rozporządzenia zobowiązują specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy do współpracy ze szkołami ogólnodostępnymi w zakresie diagnozowania i rozwiązywania problemów dydaktyczno-wychowawczych uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do tych szkół.

PZN postulował również wprowadzenie w § 5 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia przepisu gwarantującego, że jeżeli nie ma absolutnej potrzeby (potrzeba ta może dotyczyć głównie uczniów np. niewidomych z niepełnosprawnością sprzężoną), to wymagania wobec uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych nie mogą być obniżone, a jedynie dostosowane w taki sposób, aby pokonać istniejące ograniczenia czy trudności w dostępie do edukacji. Uwaga nie została uwzględniona, gdyż zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych, wymagania edukacyjne nie są obniżane, tylko są

dostosowywane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz jego możliwości psychofizycznych. W niniejszym rozporządzeniu uregulowane są natomiast kwestie dotyczące warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, rozporządzenie nie dotyczy kwestii wymagań edukacyjnych, które określone są w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, i zgodnie z tymi przepisami muszą być realizowane.

PZN zgłosił również uwagę ogólną, wskazującą na konieczność wyposażenia rodziców w narzędzia do egzekwowania ich praw i kontroli nad tym, co dzieje się z ich dzieckiem, interwencji, gdy indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne nie są wykonywane lub nie są w pełni realizowane. Uwaga nie została uwzględniona. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 35 ust. 4 ustawy o systemie oświaty, dyrektor szkoły kieruje działalnością szkoły oraz sprawuje nadzór pedagogiczny w stosunku do nauczycieli zatrudnionych w tej szkole. Sprawując nadzór pedagogiczny nad nauczycielami, dyrektor szkoły obowiązany jest czuwać nad wykonywaniem przez nich ich obowiązków związanych z realizowaniem indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych. Ponadto, jakość pracy szkoły jest badana podczas ewaluacji prowadzonej przez kuratora oświaty. Dodatkowo należy podkreślić, że rodzice dziecka mogą w każdym czasie zgłaszać potrzebę modyfikacji indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, nie ma zatem konieczności wskazywania na to uprawnienie w przepisach rozporządzenia.

PZN wniósł również uwagę do § 6 ust. 2 rozporządzenia, postulując wprowadzenie obowiązkowego zatrudnienia w przedszkolu lub szkole ogólnodostępnej nauczyciela posiadającego kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej, jeśli do ww. przedszkola lub szkoły uczęszcza dziecko niepełnosprawne i istnieje potrzeba współpracy z takim nauczycielem. Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ obecnie obowiązujące przepisy prawa umożliwiają zatrudnienie dodatkowego nauczyciela, w sytuacji, gdy występuje taka konieczność. Decyzję w tej sprawie podejmuje dyrektor szkoły, który decyduje w sprawach zatrudnienia nauczycieli oraz innych pracowników w szkole, za zgodą organu prowadzącego.

Ad. 4

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego pozytywnie zaopiniowała projekt rozporządzenia, jednocześnie zwróciła uwagę na konieczność aktualizacji nazewnictwa stosowanego w obszarze społecznego usytuowania uczniów z niepełnosprawnościami.

Uwaga nie została uwzględniona. Terminologia użyta w rozporządzeniu jest spójna z ustawą o systemie oświaty.

Ad. 5

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) zgłosiła uwagę do brzmienia § 5 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia wskazując na brak propozycji konkretnych rozwiązań, dotyczących zakresu współpracy z rodzicami ucznia, który ma zostać poszerzony o kwestie dotyczące zapewnienia odpowiednich warunków do nauki, sprzętu rehabilitacyjnego i środków dydaktycznych, co może wywoływać zamieszanie, a w konsekwencji tworzyć sytuacje trudne. Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ potrzeby ucznia niepełnoprawnego określane są zarówno w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, jak i w trakcie współpracy poradni psychologiczno-pedagogicznej uruchamianej na pisemny wniosek rodzica dziecka niepełnosprawnego albo pełnoletniego ucznia niepełnosprawnego. Współpraca ta polega na określeniu niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dziecka niepełnosprawnego albo pełnoletniego ucznia niepełnosprawnego. Współpraca z rodzicami w tym zakresie służy pełniejszej ocenie potrzeb ucznia i wykorzystywania posiadanego przez ucznia sprzętu rehabilitacyjnego.

KRASP zgłosiła również uwagę ogólną związaną z niepokojem dotyczącym częstego poddawania nowelizacji aktualnie obowiązujących regulacji prawnych w zakresie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych. Uwaga nie została uwzględniona. Dokonanie zmian w ww. przepisach jest konieczne z uwagi na zapewnienie spójności z innymi przepisami.

Ad. 6

Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym (TPG) zaproponowało rozważenie współpracy nauczycieli opracowujących indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny dla danego ucznia niepełnosprawnego ze szkołami specjalnymi, które dysponują najbardziej doświadczonym personelem, uzasadniając to tym, że nauczyciele ci powinni mieć zapewnioną możliwość konsultacji z odpowiednim, doświadczonym specjalistą - § 5 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia. Uwaga została uwzględniona poprzez uzupełnienie brzmienia przepisu o: „specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze,

młodzieżowe ośrodki socjoterapii”. Powyższa regulacja jest spójna z przepisami § 21 i 26 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach, zgodnie z którymi, młodzieżowy ośrodek wychowawczy i młodzieżowy ośrodek socjoterapii współpracują ze szkołami ogólnodostępnymi w zakresie diagnozowania i rozwiązywania problemów dydaktyczno-wychowawczych uczniów niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym uczęszczających do tych szkół, natomiast specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy współpracuje ze szkołami ogólnodostępnymi w zakresie diagnozowania i rozwiązywania problemów dydaktyczno-wychowawczych uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do tych szkół.

TPG postulowało o wyraźne wskazanie w § 5 ust. 3 rozporządzenia (obecnie § 5 ust. 6 rozporządzenia) osoby odpowiedzialnej za koordynowanie przygotowania programu, jego monitoring oraz ewaluację i modyfikację, zaznaczając jednocześnie, że najlepiej, aby była to osoba posiadająca wiedzę na temat niepełnosprawności ucznia. Uwaga została uwzględniona poprzez wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą pracę zespołu koordynuje wychowawca klasy, do której uczęszcza uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora przedszkola lub szkoły.

TPG wskazało na konieczność doprecyzowania w § 5 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia pojęcia „odpowiednie metody i formy pracy z uczniem”, ponieważ dostosowania, których potrzebują dzieci głuchoniewidome, powinny obejmować nie tylko dostosowanie metod i form do potrzeb ucznia, gdyż czasami to nie wystarcza i konieczne jest również dostosowanie treści, zaznaczając, że nie chodzi o proste „zaniżanie wymagań”, lecz raczej o odpowiednie dostosowanie treści programowych, poprzez ich uproszczenie, zawężenie, a niekiedy nawet (jeśli jest to faktycznie konieczne) – rezygnację z pewnych treści. TPG uzasadnia, że przypadek każdego ucznia niepełnosprawnego jest przypadkiem indywidualnym i zakaz zastosowania w pewnych sytuacjach obniżenia wymagań, bądź niezrealizowania fragmentu podstawy programowej kształcenia ogólnego, może stać się niepotrzebnym utrudnieniem pracy nauczyciela z takim uczniem. Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ dotyczy przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych oraz rozporządzenia

Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, zgodnie z którymi, wymagania określone w podstawie programowej dotyczące poszczególnych etapów edukacyjnych obowiązują wszystkich uczniów objętych tą podstawą i muszą być uwzględnione w szkolnym zestawie programów nauczania, programie wychowawczym szkoły oraz programie profilaktyki, natomiast ich przygotowanie i realizacja są zadaniem zarówno całej szkoły, jak i każdego nauczyciela.

TPG postulowało, aby w orzeczeniu zostały uwzględnione zalecenia dotyczące sprzętu i pomocy dydaktycznych. Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ dotyczy przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. Nr 173, poz. 1072). Powyższa propozycja będzie analizowana w trakcie prac nad nowelizacją rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

TPG wskazało, że szkoła powinna mieć obowiązek współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, ponieważ poradnia przygotowuje orzeczenie, które jest kluczowym dokumentem w edukacji ucznia niepełnosprawnego. Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ zgodnie z § 5 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia współpraca z poradniami nawiązywana jest w zależności od potrzeb. Jednocześnie należy zauważyć, że zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych, poradnie współpracują, na pisemny wniosek dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki lub rodzica dziecka niepełnosprawnego albo pełnoletniego ucznia niepełnosprawnego, w określeniu niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dziecka niepełnosprawnego albo pełnoletniego ucznia niepełnosprawnego.

TPG postulowało, aby został określony tryb odwoławczy w przypadku, gdy rodzicowi odmawia się udziału w pracach zespołu, wglądu do indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego dziecka. Uwaga nie została uwzględniona. Przepis § 5 ust. 10 rozporządzenia daje prawo rodzicom ucznia lub pełnoletniemu uczniowi do uczestnictwa w

opracowaniu i modyfikacji programu. Natomiast zgodnie z § 5 ust. 11 rozporządzenia, rodzice lub pełnoletni uczeń otrzymują, na swój wniosek, kopię indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 35 ust. 4 ustawy o systemie oświaty, dyrektor szkoły kieruje działalnością szkoły oraz sprawuje nadzór pedagogiczny w stosunku do nauczycieli zatrudnionych w tej szkole. Sprawując nadzór pedagogiczny nad nauczycielami, dyrektor szkoły obowiązany jest czuwać nad wykonywaniem przez nich ich obowiązków związanych z realizowaniem indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych. Ponadto, jakość pracy szkoły jest badana podczas ewaluacji prowadzonej przez kuratora oświaty. W przypadku nieprzestrzegania przepisów prawa przez szkołę i ewentualnej odmowy udziału w pracach zespołu nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem, rodzic albo pełnoletni uczeń mogą złożyć skargę do dyrektora szkoły lub kuratora oświaty.

Ad. 7

Porozumienie Autyzm-Polska i Fundacja SYNAPSIS (Porozumienie i SYNAPSIS) zaproponowały dodanie w § 5 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia na początku zdania pojęcia „zakres”, przy zachowaniu dalszego brzmienia przepisu, podając w uzasadnieniu, iż kategoryczny brak możliwości ograniczenia zakresu wymagań edukacyjnych może eliminować część uczniów dotkniętych nieharmonijnym rozwojem z systemu edukacji, lub skazywać zdolnych, inteligentnych ludzi na naukę w szkole specjalnej, pozbawiając ich szans edukacyjnych. Uwaga została uwzględniona poprzez odpowiednie uzupełnienie brzmienia przepisu.

Porozumienie i SYNAPSIS zaproponowały również nowe brzmienie § 5 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia, w którym zaproponowano rezygnację z zastrzeżenia „w zależności od potrzeb” oraz wprowadzenie określenia „z podmiotami wspierającymi ucznia w procesie edukacji, terapii i rehabilitacji, w szczególności”. Uwaga nie została uwzględniona. W przypadku, gdy szkoła zapewnia uczniowi właściwe warunki rozwoju i edukacji, nie jest konieczne wskazywanie obowiązku współpracy z podmiotami wspierającymi ucznia w procesie kształcenia i udzielania pomocy. Natomiast w przypadku, gdy szkoła nie jest w stanie zapewnić ww. warunków, dyrektor przedszkola lub szkoły może zdecydować o współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną lub innymi instytucjami w zapewnieniu uczniowi właściwych warunków rozwoju i edukacji. Jednocześnie w rozporządzeniu wprowadzono przepis § 5 ust. 8 umożliwiający uczestnictwo w spotkaniach zespołu:

- 1) na wniosek dyrektora przedszkola lub szkoły - przedstawiciela poradni

psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej;

- 2) na wniosek lub za zgodą rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia - innych osób, w szczególności lekarza, psychologa, pedagoga, logopedy lub innego specjalisty.

Ad. 8

Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci (Stowarzyszenie) pozytywnie oceniło uregulowanie kwestii wydawania rodzicom kopii indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.

Stowarzyszenie zwróciło uwagę na ewentualne konsekwencje wprowadzenia zmian w § 5 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia poprzez zmianę określenia „zakres” na określenie „sposób”, które mogą okazać się bardzo poważne i doprowadzić do dyskryminacji uczniów niepełnosprawnych. Podkreślono, że zakres wymagań programowych powinien bazować przede wszystkim na osobistej strefie najbliższego rozwoju ucznia i brać pod uwagę ograniczenia wynikające z niepełnosprawności, jego potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz indywidualne tempo rozwoju. Jednocześnie wyrażono sprzeciw na przedstawianie dostosowania zakresu wymagań programowych do potrzeb i możliwości rozwojowych dziecka niepełnosprawnego w kategoriach obniżenia wymagań. Uwaga została uwzględniona poprzez uzupełnienie brzmienia przepisu określeniem „zakres”, pozostawiając również określenie „sposób”.

Stowarzyszenie wnioskowało, aby w § 5 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia wskazać, że zajęcia o charakterze socjoterapeutycznym organizuje się również dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na autyzm i zespół Aspergera. Uwaga została uwzględniona. Zajęcia te prowadzone są dla uczniów niepełnosprawnych, zagrożonych niedostosowaniem społecznym oraz niedostosowanych społecznie.

Stowarzyszenie zwróciło uwagę na fakt nieuwzględnienia przy tworzeniu indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, placówki doskonalenia nauczycieli, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży. Uwaga została uwzględniona poprzez wprowadzenie regulacji związanych z doprecyzowaniem przepisów dotyczących zespołu. Zgodnie z § 5 ust. 8, w spotkaniach zespołu mogą także uczestniczyć:

- na wniosek dyrektora przedszkola lub szkoły - przedstawiciel poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej;

- na wniosek lub za zgodą rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia – inne osoby, w szczególności lekarz, psycholog, pedagog, logopeda lub inny specjalista.

Zatem rozporządzenie przewiduje fakultatywną współpracę przedszkola lub szkoły z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym specjalistycznymi.

Jednocześnie należy zauważyć, że rozporządzenie przewiduje nawiązanie, w zależności od potrzeb, współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi przy opracowaniu indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego. Zgodnie bowiem z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych, zadaniem poradni jest m.in. współpraca z przedszkolami, szkołami i placówkami w udzielaniu i organizowaniu przez przedszkola, szkoły i placówki pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz opracowywaniu i realizowaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych.

Stowarzyszenie zwróciło również uwagę na brak wskazania osoby koordynującej pracę zespołu, który tworzą nauczyciele i specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem we współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną. Uwaga została uwzględniona poprzez wprowadzenie regulacji związanych z doprecyzowaniem przepisów dotyczących zespołu (§ 5 ust. 4-8 rozporządzenia). Pracę zespołu koordynuje wychowawca klasy, do której uczęszcza uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora przedszkola lub szkoły.

Stowarzyszenie zwróciło uwagę, że projekt rozporządzenia nie określa w sposób szczegółowy form, zakresu współpracy oraz roli rodziców w powstawaniu indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, jak również nie wskazuje żadnej formy odwołania się od treści indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego oraz wniosków płynących z wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia. Uwaga nie została uwzględniona. Rodzice albo pełnoletni uczeń mogą uczestniczyć w opracowywaniu indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, co oznacza, że mają oni wpływ na treść tego programu. W przypadku gdy rodzice albo pełnoletni uczeń nie zgadzają się z treścią indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego mogą w każdej chwili zgłosić swoje zastrzeżenia bądź wnioski do dyrektora szkoły lub kuratora oświaty. Zgodnie bowiem z art. 39 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 35 ust. 4 ustawy o systemie oświaty, dyrektor szkoły kieruje działalnością szkoły oraz sprawuje nadzór pedagogiczny w stosunku do nauczycieli

zatrudnionych w tej szkole. Sprawując nadzór pedagogiczny nad nauczycielami, dyrektor szkoły obowiązany jest czuwać nad wykonywaniem przez nich ich obowiązków związanych z realizowaniem indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych. Natomiast kurator oświaty obowiązany jest do badania jakości pracy szkoły podczas ewaluacji.

Stowarzyszenie wnioskowało o doprecyzowanie § 6 pkt 1 rozporządzenia i wprowadzenie regulacji, że w placówkach każdego typu (również w ogólnodostępnych i specjalnych) zatrudnia się nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w specjalności właściwej dla niepełnosprawności ucznia. Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ przepisy prawa umożliwiają zatrudnienie dodatkowego nauczyciela, gdy występuje taka konieczność. Decyzje w tej sprawie podejmuje dyrektor przedszkola lub szkoły, który zgodnie z art. 39 ust. 3 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, decyduje w sprawach zatrudnienia nauczycieli oraz innych pracowników w przedszkolu lub szkole, za zgodą organu prowadzącego.

Ad. 9

Fundacja Prodeste (Fundacja), postulowała wprowadzenie w § 5 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia jednoznacznego przepisu, w następującym brzmieniu: „*Program określa sposób dostosowania organizacji nauczania uczniów niepełnosprawnych z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w szczególności poprzez zastosowanie odpowiednich, wynikających z diagnozy potrzeb ucznia planów aktywności, technik alternatywnej i wspomagającej komunikacji oraz zakresu niezbędnych ułatwień w przestrzeni szkolnej*”. Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ propozycja Fundacji wynika z rozporządzenia, które dotyczy warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla wszystkich dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, bez względu na rodzaj niepełnosprawności. Dlatego też nie jest zasadne wskazywanie w nim konkretnych wskazań dotyczących pracy z uczniem autystycznym oraz form i zakresu udzielania mu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Takie wskazania powinny być bowiem zawarte w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym opracowywanym dla konkretnego ucznia, z uwzględnieniem jego potrzeb rozwojowych i edukacyjnych.

Fundacja zaproponowała również, aby w rozporządzeniu uwzględnić specyfikę potrzeb osób niepełnosprawnych z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, poprzez wprowadzenie do katalogu zajęć wspierających tych uczniów zajęcia usprawniania komunikacji językowej oraz zajęcia socjoterapeutyczne - § 5 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia. Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ zajęcia usprawniania komunikacji językowej wpisują się w katalog zajęć

rewalidacyjnych oraz specjalistycznych realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej uwzględnianej w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym, tak jak zajęcia socjoterapeutyczne. Zajęcia te powinny być zorganizowane zawsze, gdy istnieje taka potrzeba, zarówno dla ucznia zagrożonego niedostosowaniem społecznym, niedostosowanego społecznie czy niepełnosprawnego.

Ad. 10

Pani Małgorzata Duda w uwadze do § 5 ust. 2 pkt 1 postulowała o zwrócenie większej uwagi na zmiany w podstawie programowej kształcenia ogólnego jako źródła ewentualnych problemów, a nie sposobów jej dostosowania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia. Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ dotyczy przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Rozporządzenie nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie wpłynie bezpośrednio na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

